

Oud-Wevelgemnaar Carl De Keyzer fotografeert Siberische gevangenkampen

„Kiezen tussen drinken of geen foto's mogen maken”

Toen fotograaf Carl De Keyzer in 2000 de kans kreeg om te fotograferen in de straffampen van het onherbergzame Siberië, wou hij vanuit een journalistieke reflex de koele misstanden aan de kaak stellen. Al gauw bleek dat bij zijn bezoeken de realiteit aangepast werd om een rooskleurig plaatje op te hangen. De Keyzer besloot mee te doen met het spelletje van verheerlijken en overdrijven, en trok foto's van deels geënceneerde, kleurrijke gevangenaferelen. De blikken van de gevangenen spreken evenwel boekdelen.

door Nicholas DE COCKER

De regio Krasnojarsk in Siberië telt meer dan een miljoen „ontspoorde”, verdeeld over 135 straffampen en gevangenisdorpen. Carl De Keyzer kreeg, na lang aandringen, de toestemming van de bevelhebbende generaal om te fotograferen in 45 kampen. Zeventig groot-formaatfoto's worden momenteel in het Gentse Caermersklooster in wereldpremière getoond. De tentoonstelling en het bijhorende fotoboek kregen *Zona* als titel, in het Siberisch slang voor gevangenis.

De Keyzers beeld van de kampen was voornamelijk gebaseerd op het boek *De Goelag Archipel* van de Russische dissident Solzjnitsyn. „Het contrast met mijn voorstelling was onvoorstelbaar. De manipulatie van de werkelijkheid was in die kampen maximaal. Het was dui-

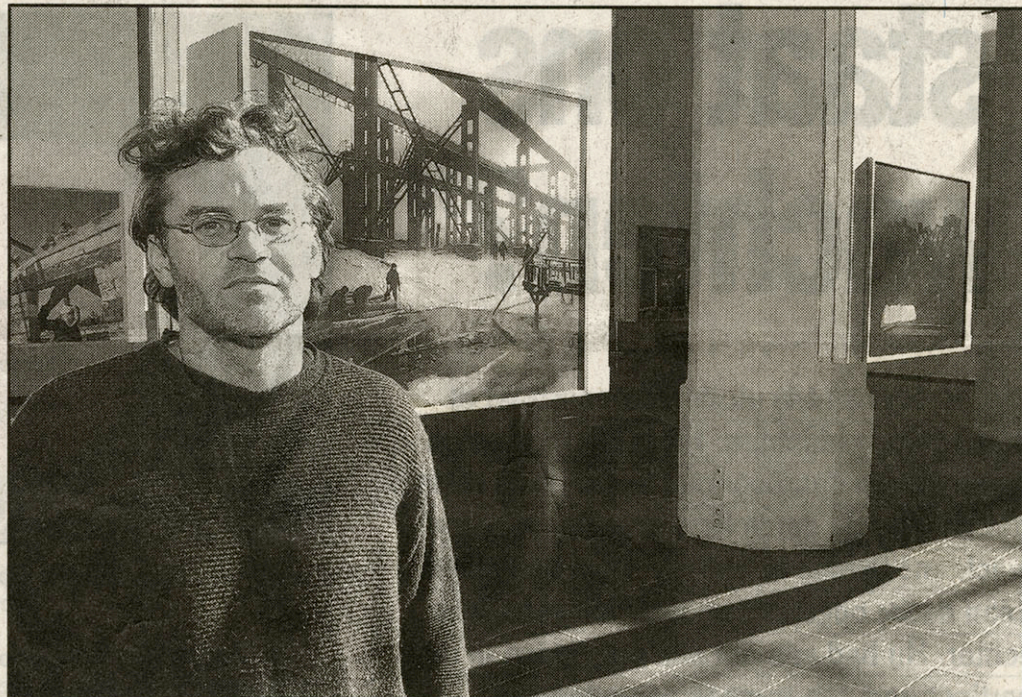
delijk dat de generaal in mij een pion zag om een positief beeld uit te dragen. Ik liet dan ook het idee de pure werkelijkheid te registreren varen.”

„Ik besloot mee te doen aan de idealistische voorstelling van de omgeving, en enkel te werken met de blikken van de gevangenen. Daarmee insinueer ik dat de werkelijkheid erger is dan de representatie ervan.”

Zo krijgen we reusachtige fresco's en veelkeurige ornamenten — beter geschikt voor een pretpark — te zien, maar ook vrouwelijke gevangenen in de discotheek, en een tennismatch zonder ballen. De mise-en-scène gebeurde door de commandant of door een Russische fotograaf, maar nooit door De Keyzer zelf.

In kleur

Gesterkt door een lokale status

Magnum-fotograaf Carl De Keyzer klaagt de wantoestanden in Siberische straffampen aan.

FOTO LIEVEN VAN ASSCHE

als tv-figuur — hij was acht keer te zien op de Russische televisie — kon De Keyzer ook doordringen tot kampen waar de vervorming van de realiteit minimaal was. „Hoe meer weerstand er was om ons toe te laten, hoe dichter we bij de werkelijkheid kwamen”, vertelt hij.

Dat leverde ontluisterende, ijsselijke beelden op. De Keyzer, verbonden aan het gerenommeerde agentschap Magnum, werkte nooit eerder in kleur voor een documentaire foto-reeks. In Siberië brak hij bewust

met zwart-wit omdat de actualiteitswaarde van de foto's primeert op de esthetische waarde.

Het schieten van die beelden betekende reële opofferingen voor de man achter de camera. „Na drie Siberische wintermaanden, met temperaturen tot -50 C, had ik de kampen wel gehad”, geeft de fotograaf toe. Hij liep in die periode tuberculose op, maar bleef zich inzetten voor zijn project. „Ik moest een zware antibioticakuur ondergaan en dan is alcohol absoluut verboden. Elke kampbezoek be-

tekende echter liters wodka drinken met de commandant. Ik kapte het drankje deels in mijn botten of in de planten, maar drinken moest ik uiteindelijk. Het was dat of geen foto.”

■ Carl De Keyzer: *Zona - Siberische gevangenkampen*. Tot 8 juni in het Caermersklooster, Vrouwebroersstraat (Patershol) in Gent, dinsdag tot zondag van 10 tot 17 uur. Gratis toegang. Inlichtingen 09-269.29.10 of www.caermersklooster.be.